

646.

**ROZPORZĄDZENIE
PREZYDENTA KZECZYPOSPOLITEJ**

z dnia 27 października 1933 r.

o pracy robotników portowych w Gdyni.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 25 marca 1933 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 249) postanawiam co następuje:

I. Postanowienia ogólne.

Art. 1. (1) Rozporządzenie niniejsze określa warunki pracy robotników portowych w Gdyni.

(2) Rozporządzenie niniejsze nie dotyczy instytucji marynarki wojennej i portu wojennego w Gdyni oraz osób, tam zatrudnionych.

(3) Warunki pracy, ustalone w umowach indywidualnych lub zbiorowych, nie mogą być mniej korzystne od warunków, przewidzianych rozporządzeniem niniejszem, lub rozporządzeniami, wydanymi na jego podstawie.

Art. 2. (1) Robotnikiem portowym w rozumieniu rozporządzenia niniejszego jest robotnik zatrudniany przy przeładunku portowym, uznany za robotnika portowego przez Komisję Kwalifikacyjną (art. 26) i zarejestrowany w Biurze Pośrednictwa Pracy dla robotników portowych w Gdyni (art. 25), nazywanem w dalszych postanowieniach rozporządzenia niniejszego „Biurem”

(2) Pojęcie przeładunku portowego ustali rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu wydane w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej, które zarazem dokona podziału robotników portowych na kategorie zawodowe.

II. Czas pracy.

Art. 3. (1) Czas pracy robotników portowych wynosi zasadniczo 8 godzin na dobę; tygodniowa norma czasu pracy nie może przekraczać 48 godzin.

(2) Jeżeli prace przeładunkowe przy danym statku rozpoczęte zostały nie wcześniej, niż na cztery godziny przed zakończeniem ustalonej regulaminowo danej zmiany robotników, wówczas normalny czas pracy robotników tej zmiany może być przedłużony ponad 8 godzin na dobę, z tem jednak zastrzeżeniem, że w żadnym przypadku nie może przekraczać 12 godzin na dobę; w ten sam sposób może być przedłużony czas pracy tej zmiany robotników, która kończy przeładunek danego statku. Nadto przedłużenie czasu pracy do 12 godzin na dobę jest dopuszczalne przy awarii statku, jeżeli ładunek jest zagrożony.

(3) Minister Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu ustali — w miarę potrzeby — w drodze rozporządzenia przypadki i warunki, w jakich może być wykonywana praca w godzinach nadliczbowych, jednakże ilość godzin nadliczbowych dla poszczególnych robotników nie

może przekraczać czterech godzin na dobę i 120 godzin na rok.

Art. 4. Za czas pracy uważa się liczbę godzin, przez które robotnik portowy obowiązany jest na mocy umowy pozostawać do rozporządzenia kierownika robót.

Art. 5. Praca robotników portowych w porcie jest dopuszczalna w nocy oraz w niedziele i dni świąteczne. Praca w dniach: Nowego Roku, 3-go Maja oraz pierwszego święta Bożego Narodzenia, Wielkiej Nocy i Zielonych Świątek może odbywać się w wyjątkowych przypadkach i za każdorazową zgodą obwodowego inspektora pracy.

Art. 6. Każdą rozpoczętą dniówkę poniżej czterech godzin uważa się jako półdniówkę; każda rozpoczęta godzinę pracy po przepracowaniu półdniówki uważa się jako pełną godzinę pracy.

III. Urlopy.

Art. 7. (1) Robotnik portowy ma prawo do korzystania w każdym roku kalendarzowym z płatnego urlopu, jeżeli w danym roku kalendarzowym przepracował w porcie przynajmniej dwieście pełnych dniówek.

(2) Po roku pracy w porcie robotnikowi portowemu przysługuje prawo do trzydniowego płatnego urlopu, a po trzech latach pracy — do sześciodniowego.

(3) Przy ustalaniu liczby dniówek należy niepełne dniówki i godziny pracy sumować z zachowaniem zasad art. 6.

Art. 8. (1) Urlopowany robotnik portowy otrzymuje za każdy dzień urlopu wynagrodzenie w wysokości, odpowiadającej jego przeciętnemu zarobkowi dziennemu za 8 godzin pracy w poprzednim roku kalendarzowym.

(2) w razie sporu co do wysokości przeciętnego zarobku dziennego rozstrzyga obwodowy inspektor pracy.

(3) Wynagrodzenie za urlop wypłaca ten pracodawca, u którego robotnik portowy nabył prawo do uzyskania urlopu, t. j. przepracował dwuchsetną dniówkę w danym roku kalendarzowym.

IV. Umowa o pracę.

Art. 9. Umowa o pracę robotników portowych jest regulowana na podstawie przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 324) ze zmianami, wynikającymi z przepisów rozporządzenia niniejszego.

Art. 10. (1) Każdy robotnik portowy otrzymuje z Biura względnie od pracodawcy książeczkę obrachunkową, która powinna zawierać dane, dotyczące warunków pracy, czasu zatrudnienia i rozrachunków z tytułu umowy o pracę.

(2) Szczegółowe dane, dotyczące wydawania książeczek obrachunkowych, ich treści oraz sposo-

bu prowadzenia w nich zapisów, określi rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej.

(3) Wzór książeczki obrachunkowej ustala okręgowy inspektor pracy.

Art. 11. Wypłata robotnikom portowym należnego im wynagrodzenia powinna być dokonywana przynajmniej raz na tydzień w ustalony zgóry dzień.

Art. 12. (1) Każde przedsiębiorstwo musi podać na widocznym miejscu do wiadomości robotników portowych regulamin pracy, zawierający:

- 1) rozkład czasu pracy,
- 2) wykaz dni wolnych od pracy,
- 3) terminy wypłaty wynagrodzenia,
- 4) przepisy porządkowe.

(2) Regulamin pracy dla robotników portowych zatwierdza okręgowy inspektor pracy.

V. Zakaz zatrudniania młodocianych i kobiet.

Art. 13. (1) Zatrudnianie młodocianych w wieku od lat 15 do ukończonych lat 18 i kobiet w charakterze robotników portowych jest wzbronione.

(2) Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu może wprowadzić wyjątki od powyższej zasady, ustalając zarazem rodzaje prac, przy których zatrudnianie kobiet jest dopuszczalne.

VI. Portowa Komisja Rozjemcza.

Art. 14. W razie zatargu zbiorowego między pracodawcami a robotnikami portowymi i niemożności załatwienia go w drodze polubownej, każda ze stron może zwrócić się do okręgowego inspektora pracy o zwołanie Portowej Komisji Rozjemczej celem rozstrzygnięcia zatargu. Okręgowy inspektor pracy może zwołać Portową Komisję Rozjemczą również z własnej inicjatywy.

Art. 15. (1) Portowa Komisja Rozjemcza ustala w orzeczeniu warunki, na jakich winny być zawierane indywidualne umowy o pracę robotników portowych w zakresie, objętym zatargiem.

(2) Postanowienia umowy indywidualnej o pracę, mniej korzystne dla robotnika portowego, niż przewiduje orzeczenie lub umowa zbiorowa, ulegną zastąpieniu z mocy prawa przez odpowiednie postanowienia orzeczenia lub umowy zbiorowej na czas ich trwania.

Art. 16. Orzeczenie Portowej Komisji Rozjemczej nabiera mocy prawnej:

a) jeżeli jest przyjęte przez wszystkie przedstawicielstwa stron pracodawców i robotników portowych wyraźnie lub przez niewniesienie sprzeciwu (art. 22 pkt. 1) lub

b) jeżeli Minister Opieki Społecznej zatwierdzi orzeczenie.

Art. 17. Postanowienia orzeczenia Portowej Komisji Rozjemczej mają zastosowanie:

a) w odniesieniu do istniejących indywidualnych umów o pracę — od chwili wejścia w życie orzeczenia,

b) w odniesieniu do indywidualnych umów o pracę, zawartych po wejściu w życie i w czasie obowiązywania orzeczenia, od chwili ich zawarcia.

Art. 18. (1) Orzeczenie Portowej Komisji Rozjemczej wydaje się na czas określony, nie dłuższy niż lat 3; orzeczenie to wygasa z upływem terminu.

(2) Minister Opieki Społecznej może uchylić orzeczenie Portowej Komisji Rozjemczej przed upływem jego terminu, jeżeli warunki gospodarcze od daty wydania orzeczenia uległy znacznej zmianie.

Art. 19. (1) Portowa Komisja Rozjemcza składa się z przedstawiciela Ministerstwa Opieki Społecznej, jako przewodniczącego, po jednym przedstawicielu Urzędu Morskiego i Komisarjatu Rządu w Gdyni, oraz ławników, powołanych przez przewodniczącego Komisji w równej liczbie z pośród osób, wyznaczonych przez przedstawicielstwa pracodawców i pracowników.

(2) W razie nieistnienia przedstawicielstw pracodawców lub robotników, uchylenia się ich od delegowania ławników, jak również uchylenia się ławników od udziału w obradach Portowej Komisji Rozjemczej — Komisja orzeka w składzie przedstawicieli władz rządowych.

(3) Jeżeli część ławników jednej ze stron uchyli się od udziału w Komisji, wówczas liczba ławników strony drugiej zostaje tak zmniejszona, aby w obu grupach liczba ich była równa. Wyznaczenie osób, które pozostają w komplecie, następuje za wspólnym porozumieniem się ławników strony, w której winno nastąpić zmniejszenie liczby ławników, lub w razie braku wspólnego porozumienia — na skutek decyzji przewodniczącego.

Art. 20. Szczegółowe przepisy o organizacji Portowej Komisji Rozjemczej, trybie jej zwoływania, prowadzenia obrad, zapadania i ogłaszania orzeczeń, oraz o trybie postępowania przewidzianego w dziale VI rozporządzenia niniejszego — ustali rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej, wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu.

Art. 21. (1) Przeciwno orzeczeniu Portowej Komisji Rozjemczej służy każdemu przedstawicielstwu stron — pracodawców i robotników portowych — prawo wniesienia sprzeciwu do Ministra Opieki Społecznej, który orzeczenie zatwierdza lub uchyła.

(2) Sprzeciw winien być wniesiony za pośrednictwem przewodniczącego Komisji w terminie siedmiu dni od daty doręczenia orzeczenia.

Art. 22. (1) W razie przyjęcia orzeczenia przez niewniesienie sprzeciwu w terminie, wymienionym w poprzednim artykule, orzeczenie Portowej Komisji Rozjemczej obowiązuje strony od terminu, oznaczonego w orzeczeniu.

(2) Zarządzenie Ministra Opieki Społecznej o zatwierdzeniu orzeczenia wchodzi w życie po ogłoszeniu w Monitorze Polskim w terminie, w nim wyznaczonym.

Art. 23. (1) Strony, związane orzeczeniem, są obowiązane przestrzegać ścisłego wykonania jego

postanowień oraz nie czynić nic, coby zmierzało do naruszenia jego postanowień.

(2) Niepodjęcie pracy przez robotnika portowego na warunkach orzeczenia powoduje skreślenie go z rejestru robotników portowych z mocy samego prawa.

(3) Przywrócenie praw robotnika portowego, w przypadku przewidzianym w ustępie poprzednim, następuje w trybie art. 26 — 27.

Art. 24. Spory cywilne, wynikające ze stosunku pracy między poszczególnymi pracodawcami a robotnikami, należą do właściwości Sądu Przemysłowego w Gdyni, jeżeli wartość przedmiotu sporu nie przekracza zł 5.000.

VII. Pośrednictwo pracy i kwalifikowanie robotników portowych.

Art. 25. (1) Do wykonywania pośrednictwa pracy robotników portowych będzie utworzone przez Fundusz Bezrobocia specjalne Biuro Pośrednictwa Pracy dla robotników portowych w Gdyni.

(2) W Biurze mogą się rejestrować jedynie robotnicy zaliczeni do kategorii robotników portowych przez Komisję Kwalifikacyjną (art. 26).

(3) Organizację i tryb postępowania Biura określi rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej.

Art. 26. (1) Właściwą do zaliczania robotników do kategorii robotników portowych (art. 2) jest Komisja Kwalifikacyjna dla robotników portowych przy Urzędzie Morskim.

(2) W skład Komisji Kwalifikacyjnej wchodzi:

- a) przedstawiciel Urzędu Morskiego, jako przewodniczący,
- b) kierownik Biura lub jego zastępca,
- c) 1 przedstawiciel pracodawców,
- d) 1 przedstawiciel robotników.

(3) Szczegółowe przepisy o ustanowieniu Komisji Kwalifikacyjnej, o zakresie jej działania, tudzież o trybie zaliczania w poczet robotników portowych, ustali rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu wydane w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej.

Art. 27. (1) Do prac przy przeładunku portowym w obrębie portu gdyńskiego kierowani są przez Biuro jedynie robotnicy portowi.

(2) Spory czy dane zajęcie podpada pod pojęcie przeładunku portowego rozstrzyga Urząd Morski.

Art. 28. (1) Zaliczeni w poczet robotników portowych przez Komisję Kwalifikacyjną i zarejestrowani robotnicy portowi otrzymują specjalną legitymację.

(2) Celem pozostania w ewidencji Biura zarejestrowani robotnicy powinni przynajmniej raz na miesiąc zgłosić się w Biurze celem uzyskania odpowiedniej adnotacji w legitymacji.

(3) Wzory specjalnej karty rejestracyjnej i specjalnej legitymacji dla robotników portowych w Gdyni ustali rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej.

Art. 29. Legitymacje robotników portowych nie mogą być przez nich odstępowane osobom trzecim.

Art. 30. Zarejestrowani i pozostający w ewidencji Biura robotnicy portowi zatrudniani są przy przeładunku portowym w porcie gdyńskim tylko za pośrednictwem Biura.

Art. 31. Kierowanie przez Biuro do pracy przy przeładunku portowym osób, nie będących robotnikami portowymi, może się odbywać tylko w przypadkach wyjątkowych za zezwoleniem Urzędu Morskiego na okres, wskazany w tem zezwoleniu.

VIII. Ubezpieczenia społeczne.

Art. 32. W zakresie ubezpieczeń społecznych stosują się do robotników portowych ogólne przepisy o ubezpieczeniu na wypadek choroby, inwalidztwa, starości i śmierci oraz o ubezpieczeniu od wypadków.

Art. 33. Robotnicy portowi nie podlegają przepisom ustawy z dnia 18 lipca 1934 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 58, poz. 555).

IX. Postanowienia karne.

Art. 34. (1) Kto, będąc pracodawcą, wykracza przeciw przepisom art. 3 — 6, 10, 12 i 13 rozporządzenia niniejszego, podlega karze grzywny od 200 do 1.000 zł, lub aresztu do 1 miesiąca, w razie zaś powtórzenia przestępstwa przed upływem trzech lat od daty wykonania kary — grzywny od 500 do 2.000 zł i aresztu na czas od 1 tygodnia do 1 miesiąca.

(2) Kto, będąc pracodawcą, wykracza przeciw przepisom art. 7 i 8 rozporządzenia niniejszego, podlega karze grzywny do 100 zł lub aresztu do 1 miesiąca.

(3) Do orzekania o czynach, przewidzianych w niniejszym artykule, powołany jest obwodowy inspektor pracy.

Art. 35. (1) Kto, będąc pracodawcą, wykracza przeciw przepisom art. 30 rozporządzenia niniejszego, podlega karze grzywny w wysokości do zł 20 — za każdy dzień pracy, każdego zatrudnionego wbrew tym przepisom robotnika.

(2) Do orzekania powołany jest obwodowy inspektor pracy.

Art. 36. Karom, przewidzianym w art. 34 i 35, podlegają również osoby, działające w zastępstwie pracodawcy.

Art. 37. (1) Kto, będąc robotnikiem portowym, wykracza przeciw przepisom art. 25 — 31 rozporządzenia niniejszego, lub przeciw rozporządzeniom, wydanym na ich podstawie, podlega w trybie postępowania karno-administracyjnego karze zawiesz-

nia w prawie wykonywania przeładunku portowego w porcie gdyńskim na czas do 1 miesiąca.

(2) Do orzekania powołany jest Dyrektor Urzędu Morskiego.

(3) W razie uporczywego naruszania przepisów art. 25 — 31 lub rozporządzeń, wydanych na ich podstawie, oraz w razie prawomocnego skazania robotnika portowego za zbrodnię lub występki, albo za takie wykroczenie, które zagraża normalnemu biegowi życia w porcie, Dyrektor Urzędu Morskiego przekazuje sprawę Komisji Kwalifikacyjnej, która w trybie postępowania karno-administracyjnego może orzec karę skreślenia z rejestru robotników portowych na stałe lub na czas określony. Przepis art. 24 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

X. Postanowienia końcowe.

Art. 38. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Opieki Społecznej oraz Ministrowi Przemysłu i Handlu, a w odniesieniu do postanowień karnych w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości.

Art. 39. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1934 r. z wyjątkiem art. 30, który wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1934 r.

(2) Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego tracą moc obowiązującą przepisy, dotyczące spraw, unormowanych rozporządzeniem niniejszym.

(3) Ponadto uchyla się w stosunku do robotników portowych, objętych rozporządzeniem niniejszym, rozdziały drugi i trzeci rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1918 r. o umowach zbiorowych, wydziałach robotniczych i pracowniczych oraz o rozjemstwie w zatargach pracy (Dz. Ust. Rzeszy Niemieckiej str. 1456).

Prezydent Rzeczypospolitej: **I. Mościcki**

Prezes Rady Ministrów i Minister Wyznań

Religijnych i Oświecenia Publicznego:

J. Jędrzejewicz

Minister Spraw Wewnętrznych: **Bronisław Pieracki**

Minister Spraw Zagranicznych: **Beck**

Minister Spraw Wojskowych: **J. Piłsudski**

Minister Skarbu: **Wł. Zawadzki**

Minister Sprawiedliwości: **Czesław Michałowski**

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:

Nahoniecznikow - Kłukowski

Minister Przemysłu i Handlu: **Zarzycki**

Minister Komunikacji: **M. Butkiewicz**

Minister Opieki Społecznej: **Hubicki**

Minister Pocht i Telegrafów: **Kaliński**